

Beszámoló a Pestalozzi-program 133. Európai Szemináriumáról

A tanár 2032-ben, változó szerepek és kompetenciák

A szemináriumot, amelyen 2012. április végén részt vehettem, a Pestalozzi-programon belül rendezték meg. A Pestalozzi-program az Európa Tanács egyik oktatási projektje, amelynek legfőbb célja, hogy lehetőséget teremtsen tanároknak, tanárképző oktatóknak és az oktatás más szereplőinek Európa-szerte, hogy szakemberként találkozzanak, és együtt dolgozzanak, szem előtt tartva az oktatás ügyét, az emberi jogokat, a demokráciát és a jogállamiságot. A nemzetközi együttműködésnek a program keretei között több formája is van. A modulokon belül a szakemberek egy-egy témával kapcsolatban közösen tananyagokat készítenek és próbálnak ki, a workshopokon és szemináriumokon pedig a fenti elvek mellett talán a kollaboratív tudásépítés, a gyakorlatközpontúság és a nyitottság a legszembetűnőbb.

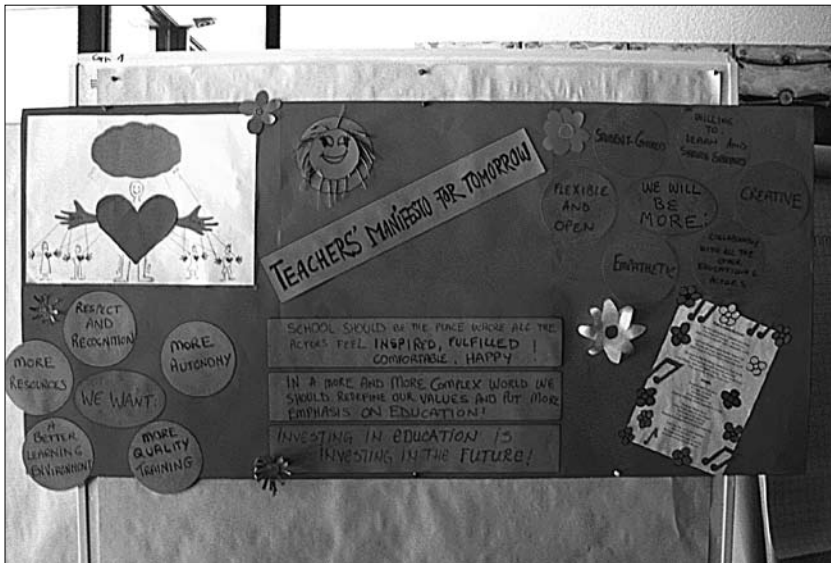
Nem véletlenül, hiszen a névadó Johann Heinrich Pestalozzi (1746–1827) svájci pedagógus, a neveléstörténet egyik kiemelkedő alakja. Holisztikus pedagógiája szerint a tanuló képességeit egyszerre kell fejleszteni intellektuálisan, érzelmileg és a kézügyesség területén („kiművelt fő, érző szív és gyakorlott kéz”).

A németországi Bad Wildbadban megrendezett nemzetközi szemináriumon 27 országból 38 meghívott, 3 csoportvezető és a Pestalozzi-program vezetői vettek részt. A csoport összetételével kapcsolatban érdekes megemlíteni, hogy mivel a színhely egy német tanárképző központ volt, Baden-Württemberg tartomány külön támogatta nyolc helyi tanár részvételét, akik kiváló házigazdaként szakmailag is sokban hozzájárultak a szeminárium sikeréhez. Mindenképp említésre méltó az is, hogy a csoportban, bár a legtöbb résztvevő általános vagy középiskolai tanár volt, kisebb számban képviseltették magukat a tanárképző szakemberek és iskolavezetők is. A tanárok között volt tanító, többféle szakos általános iskolai és középiskolai tanár, és ahogy a nemzetközi szemináriumokon általában, sok nyelvtanár is.

A négynapos szeminárium módszere a Pestalozzi-program céljaival összhangban elsősorban a kooperatív tanulás, a csoportos munka, a projektkészítés volt, vagyis a szeminárium sikere nagyrészt a szintén nemzetközi csoportvezetők (egy portugál, egy horvát és egy görög kolléga) rendkívül alapos előzetes felkészülésén és a résztvevők lelkesedésén múlt. A résztvevők együtt keresték a választ a következő kérdésekre:

Milyen lesz az iskola 2032-ben, és mik lesznek a legfőbb funkciói? Hogyan alakíthatjuk ki és őrizhetjük meg az egyensúlyt a gazdasági növekedés és a demokratikus kultúrát, együttélést és a sokféleséget támogató oktatás között? Mi a tanár szerepe napjainkban, és mi lehet 2032-ben? Melyek azok a készségek és kompetenciák, amelyekre szükségünk van most, és melyek lesznek nélkülözhetetlenek húsz év múlva?

Indulás előtt feladatokat kaptunk, mindannyian regisztráltunk a program e-learning (Ning) felületén, ahol szemináriumunk külön csoportban kommunikálhattott a rendezvény előtt, alatt,

és most utána is. A felületen találtunk olvasnivalót a Pestalozzi-programról, az Európa Tanács oktatási célkitűzéséről, illetve érdekes videókat nézhettünk az oktatás várható jövőjéről, a modern eszközök és az oktatás lehetőségeiről.

A szeminárium külön érdekessége volt, hogy ezen felül inputot szinte nem is kaptunk, mindaz a munka és együttgondolkodás, amit az együtt töltött négy intenzív nap eredményezett, a résztvevők sokféleségéből alakult ki.

Az első két nap a jelenlegi helyzet feltérképezésével telt el. Kis csoportokban, változatos kollaboratív és interaktív feladatok segítségével derült ki, hogy bármennyire is eltérő kontextusban dolgozunk, a kérdések és problémák nagyon hasonlóak. Poszterek és prezentációk formájában foglaltuk össze a társadalmi folyamatok, a politika, a média hatásait az oktatásra, valamint a tanárok szerepét. A következő két napon szintén először kisebb, majd két nagyobb csoportban gyűjtöttük össze a tanári mesterséghez szükséges elengedhetetlen kompetenciákat és készségeket, mint amilyen az empátia, a rugalmasság, az együttműködési képesség, az autonómia és a kreativitás. Mindezek a gondolatok az utolsó napon elkészített „kiáltványban” álltak össze, amelynek része volt egy-egy poszter, dal és vers, illetve „happening”, és amely hű összefoglalása volt mindannak a sok érdekes és szakmailag nagyon hasznos beszélgetésnek, amelyeket közben folytattunk.

Összességében a szeminárium a facilitátorok (csoportvezetők) kiváló munkájának és a résztvevők lelkesedésének köszönhetően kiváló példáját adta a tanári munka sokszínűségének, a toleranciának és az interkulturális együtt tanulásnak. Világosan megfogalmazódott, hogy a jövő tanárainak is ösztönözniük kell a diákokat az autonómiára, az önismeretre és önkritikára, a kreativitásra és a kölcsönös megegyezésre, hogy részt vehessenek majd a határozathozatali folyamatokban.

A munkakedv mellett a hangulat is mindvégig kiváló volt. Sok új szakmai kapcsolatot és tapasztalatot szereztem ezen az úton, és nem utolsósorban lendületet és energiát a jövő osztálytermeihez.

Major Éva